

45 5TH AVE.
NEW YORK, N.Y.
OGLAŠAJTE V
NAJSTAREJŠEMU
SLOVENSKEMU
DNEVNIKU V OHIO
★
Izvršujemo vsakovrstne
tiskovine

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVIŠEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN
THE OLDEST
SLOVENE DAILY
IN OHIO
★
Commercial Printing of
All Kinds

VOL. XXXI. — LETO XXXI. CLEVELAND, OHIO, THURSDAY (CETRTEK), APRIL 1, 1948 STEVILKA (NUMBER) 65

Kongres je z veliko večino odobril zunanjo pomoč

Novi grobovi

MARTIN TEKAUČIĆ
Po daljši bolezni je preminil na svojemu domu Martin Tekaučić, star 80 let, stanujoč na 14912 Pepper Ave. Žena je umrla leta 1932. V Ameriki se je nahajal nad 62 let. Tukaj za njo sta tri sinove, Franka, Josepha in Michaela, tri vnuke in več sorodnikov. Pogreb se bo vršil v soboto zjutraj iz Želetovega pokopnega zavoda na 458 E. 152 St. v cerkev sv. Kristine ob 8.30 uri in nato na pokopališče Calvary.

ANTON ZITNIK
Pogreb pokojnega Antona Zitnika se bo vršil v petek zjutraj ob 8.45 uri iz Želetovega pokopnega zavoda na 458 E. 152 St. v cerkev sv. Kristine ob 8.30 uri in nato na pokopališče Calvary.

ANTON PAVLOVIČ
Pogreb pokojnega Antona Pavloviča se bo vršil v petek zjutraj ob 9.15 uri iz Zakrajškovega pokopnega zavoda v cerkev sv. Vida in nato na pokopališče Calvary.

Domache vesti
Važna seja
Nocoj ob osmih se vrši važna seja zastopnikov društev radi Slovenskega muzeja SND na St. Clair Ave. Prosi se vse zastopnike, ki so bili izvoljeni pri svojem društvu, da se gotovo udeležijo.

Vsi permiti za pijačo v okraju "zamrznjeni"
Državna komisija za monopol opojnih pijač (Liquor Board) je včeraj naznanila, da se zaradi nedoločene dobi v okraju Cuyahoga ne bo izdalo nobenih dodatnih dovoljenj za točenje kare koli opojne pijače. Kar je Clevelanda samega tiče, pravi komisija, ima že itak več pivovarn in lokalov kot mu jih gre po prebivalstvu. Koliko časa bodo "permiti" zamrznjeni, ni bilo povedano.

Formalna otvoritev
Jutri, v soboto in nedeljo se bo vršila formalna otvoritev nove lekarne Perry Drug v Bu-lingrovega poslojpu na 752 E. 152 St. Za to priliko bo vodstvo dalo lepa darila za ženske in otroke ter cigare za moške. Vse to se priporoča za obisk.

LEVICARJI V ITALIJI OBRIZJO S STAVKO
RIM, 31. marca—Italijanska konfederacija dela, ki šteje 1.000.000 članov, je danes zahtevala, da bo oklicala splošno stavko, ako policija ne bo do 8. ure zvečala našla nekega delavskega sindikata, ki je tajanstveno zginel.

Komunistični predsednik Konfederacije Giuseppe di Vittorio je izjavil, da se bo stavka začela 1. aprila in bo vsak dan po 24 ur. Zvečalo se bo zvečalo, kaj je z delavskim sindikatom iz Sicilije, o katerem ni bilo slišati nobenega sleda.

V NEDELJO POPOLDAN ZADREGA NAD ZADREGO
V nedeljo popoldan bo v Clevelandu igranje dramske družbe IVAN CANKAR v slovenski domu, St. Clair Ave.

Evropa je ogorčena radi pomoči za Franca

Akcija ameriškega kongresa je voda na komunistični mlin, pravijo vesti iz Londona, Pariza in Rima

NEW YORK, 31. marca—Sklep poslanske zbornice ameriškega kongresa, da se fašistična Španija pod režimom diktatorja Franca vključi v Marshallov program za obnovo Evrope, je izzval ogorčenje in jezo v Londonu, Parizu in Rimu.

Ta sklep je postavil protikomunistične stranke v zapadni Evropi v velikansko zadrego, dasiravno ni pričakovati, da bo senatna zbornica sledila poslanski zbornici v njeni akciji, da se podpre fašizem v Španiji.

London označuje akcijo za izraz "neverjetne naivnosti"
Poročila iz Londona pravijo, da je Britanija pripravljena voditi boj proti vključitvi Španije v skupino 16 evropskih narodov, ki se nahajajo v seznamu prejemnikov v okviru Marshallova plana. Neki poluračni vir je akcijo ameriškega kongresa označil za "strašen čin, ki prikazuje neverjetno politično naivnost" ameriških zakonodajcev.

Neki zastopnik zunanjega ministra pa je uradno izjavil, da je državni tajnik Marshall dosledno trdil, da je od evropskih narodov samih odvisno, katere države bodo vključene v program.

Uradni krogi v Parizu so izrazili "presenečenje," dočim je levičarsko časopisje začelo z ostrimi napadi na akcijo ameriškega kongresa.

Akcija uničila psihološki učinek predloga glede Trsta
Vlada v Rimu smatra, da bo sklep ameriškega kongresa v veliko pomoč komunistom pri političnih 18. aprila in je prepričana, da je bil s to potezo psihološki učinek predloga, da se Trst vrne Italiji, popolnoma uničen.

Urednik nekega italijanskega komunističnega lista je danes izjavil, da je bil s tem "zabit žebelj" v raket Marshallova plana.

"Vse, kar Amerika hoče," je dejal isti urednik, "je to, da najde ljudi za svojo protikomunistično križarsko vojno, pa magari, da so to gangsterji in ubijalci kot Franco. Ako bi Hitler in Mussolini danes vstala iz svojih grobov, bi ju videli sedeti pri konferenčni mizi, in obema bi se dalo zagotoviti, da bosta dobila pomoč v dolarjih."

Poročila iz Madrida pravijo, da je vlada diktatorja Franca sklep ameriškega kongresa vzela na znanje z "uradnim zadovoljstvom."

Prog. Slovenke
Redna mesečna seja krožka št. 1 Prog. Slovenk se bo vršila nocoj ob 7.30 uri v Slov. del. domu na Waterloo Rd. Članice so vabljeni, da se gotovo udeležijo, ker bo več važnih zadev za rešiti.

POZORI
Opozorja se čitatelje na oglaševalno naborno urado Zed. držav, ki je priobčen na drugem mestu današnje izdaje "Enakopravnosti."

PHILIP MURRAY BAJE POZOVE EISENHOWERJA, DA POSTANE KANDIDAT

PITTSBURGH, Pa., 31. marca.—Danes se je tukaj zvedelo, da bo predsednik CIO Philip Murray podvzel akcijo, da se gen. Eisenhowerja pregovori k sprejetju nominacije za predsednika na demokratiškem tiketu, z obljubo, da bo pet milijonov članov CIO podprlo njegovo kandidaturo.

Gibanje za "draftanje" Eisenhowerja je s tem dobilo nov zamah. V preteklih tednih je to gibanje podprlo več političnih skupin, ki so prepričane, da je predsednik doigral. Za Eisenhowerja so se izjavili zastopniki Liberalne stranke v New Yorku, in pa predstavniki Odbora za demokratično akcijo, pri katerem sta aktivna dva sinova pokojnega Roosevelta, in sicer Franklin D. Roosevelt jr. in Elliott Roosevelt.

Kakor se poroča, se bo akciji za Eisenhowerjevo nominacijo pridružil tudi načelnik CIO organizacije za politično akcijo Jack Kroll, in pričakuje se, da gibanje podpre najmanj 22 unij izmed 33, ki spadajo pod okrilje CIO.

Eisenhower sam ni od 22. januarja, ko je zavrnil apel, da bi sprejel republikansko predstavnico nominacijo, dal v javnost nobene izjave. Nahaja se v Ft. Myers, Va., kjer piše svoje spomine, in je nedostopen za politične reporterje.

Gov. Herbert imenoval prijatelja za sodnika
Gov. Thomas J. Herbert je včeraj imenoval 45-letnega odvjetnika in svojega osebnega prijatelja Harry A. Hanna za okrajnega sodnika. Hanna bo zavladel mesto, ki je postalo prazno s smrtjo sodnika Stanley Orra, in bo moral iti v jeseni na volitve. Okrajni sodniki v okraju Cuyahoga prejema 12.000 letne plače.

Hanna je oženjen, oče treh otrok in je dovršil kolegijske študije v katoliški univerzi John Carroll.

1.000 DELAVCEV NA BORZI SLO NA STAVKO
NEW YORK, 29. marca.—Danes je zastavljalo tisoč uslužbencev na new-yorški delniški borzi, ki je največji finančni center na svetu. Borza pa je navzlic stavki ob 10. dopoldne odprla vrata in poslovala kot običajno. Stavkarji, ki so člani unije AFL, so imeli okrog borznega poslojpu 500 piketov.

Jugoslovanski minister v Rimu upa, da bo Rusija zavrgla predlog o Trstu
RIM, 30. marca—Jugoslovanski minister za Italijo Mladen Iveković je danes izjavil, da se nada, da bo Rusija zavrgla predlog zapadnih sil glede Trsta. Ako pa bo pristala, se bo "Jugoslavija obrnila na organizacijo Združenih narodov," je izjavil.

Svojo izjavo je Iveković podal potem ko je napadel Anglijo, Francijo in Zedinjene države, ter anglo-ameriško upravo na Svobodnem tržaškem ozemlju.

"Zedinjene države, Anglija in Francija ne moreta vsiliti Jugoslaviji sporazum, ki ni doženski svobodno. Ne sme se vršiti pritisk z nobene strani. Nota zapadnih sil (predlog o vrnitvi Trsta Italiji) neti sovrastvo med italijanskim ljudstvom in ljudstvi Jugoslavije," je rekel Iveković.

Kar se tiče anglo-ameriške uprave v Trstu, pa je Iveković izjavil, da je Trst, ki se nahaja pod upravo Angležev in Ameri-

ZA "MRZLO VOJNO" PROTI RUSIJI SE BO PORABILO \$6,205,000,000; GRČIJA IN TURČIJA DOBITA VEČ VOJASKE POMOČI; TUDI FRANCOVA ŠPANJA PRIDE V VPOŠTEV

ZVEDELA JE, ZAKAJ SE MOŽ NI VRNIL
NEW YORK, 30. marca—Philip Anderson, ki je izgubil delo decembra meseca, je imel velike težave, da bi preskrbel hrano za svojo 20 let staro ženo in 20 mesecev starega otroka. Včeraj pa ni v hiši imel popolnoma nič za jesti.

"Grem, da preskrbim nekaj denarja," je rekel svoji ženi in odšel. Ko ga več ur ni bilo nazaj, je žena šla v neko zastavljalnico in za \$5 zastavila njegovo obleko. Kupila je hrano za otročička in časopis, da vidi, če bi se dalo najti kako delo.

Na prvi strani se je nahajal napis "Bandit ubit." Bilo je to poročilo, da je njen mož, star 22 let, bil ustreljen, ko je poskušal oropati neko čistilnico oblek.

Drhal v Columbusu razbila pohištvo v domu komunista
POLICIJA NI NIKOGAR ARETIRALA; ŠERIF ZAHTEVA, DA SE NAPADENI IZTIRA IZ MESTA, KER JE "NEVAREN JAVNEMU MIRU"

COLUMBUS, O., 31. marca.—Snoči je drhal kakih 30 mladih ljudi razbila okna na domu Franka Hashmalla, mladega voditelja komunistične stranke, vdrla v notranjost in razbila pohištvo. Škoda znaša \$2,000.

Policija, ki je dospela na pozorišče, ko je bila škoda že izvršena, je napadalec razpodila, toda ni nikogar aretirala.

Hashmall je oženjen in oče eno leto stare hčerke. V Columbusu je došel iz Clevelanda pred nekaj meseci, in je bil od tedaj aktiven pri raznih delavskih demonstracijah.

Tukajšnji listi so nedavno priobčili serijo člankov, v katerih je bilo opisano delovanje Hashmalla. Priobčena je bila tudi slika skromnega doma, kjer stanuje, in objavljena je bila tudi njegova telefonska številka.

Hashmall, ki je graduant City kolegija v New Yorku, po napadu, ni hotel podati časnika, nobene izjave, toda pred napadom je ponovno apeliral na policijo za protekcijo.

Serif Ralph J. Paul je danes izjavil, da se bo posvetoval z okrajnim prosekutorjem Ralph J. Bartlettom, in da bo prosekutorju svetoval, da Hashmalla "proglasi za opasnega javnemu miru," nakar bi se mu ukazalo, da mora zapustiti Columbus.

Predsednik komunistične stranke v državi Ohio, Gus Hall, je včeraj v Clevelandu izjavil, da bo komunistična stranka ostala v Columbusu, in vložila tožbo proti okraju Franklin in dnevniku "Columbus Citizen" na podlagi zakona proti duhalski nasilnosti.

Hall je izjavo podal po povratku iz Columbusa, kjer je drhal razbila dom Franka Hashmalla.

WASHINGTON, 31. marca—Z veliko večino od 329 proti 74 glasovom je poslanska zbornica odobrila zunanjo pomoč v znesku \$6,205,000,000 za nadaljne leto "mrzle vojne" proti Rusiji.

V zunanjo pomoč je vključen tako zvani Obnovitveni program za zapadno Evropo (Marshallov načrt) in nadaljna vojaška pomoč Grčiji, Turčiji in Kinu.

Na ta način je zagotovljeno uzakonjenje Marshallova načrta. Predloga bo sedaj predložena le skupni konferenci kongresa in senata, nato pa jo bo moral podpisati še predsednik. Pričakuje se, da bo cela procedura završena pred usodopolnimi volitvami v Italiji 18. aprila.

Francova Španija bo glavno kontroveržno vprašanje
Na konferenci s senatom bo verjetno najbolj kontroveržno vprašanje predlog, da se tudi Francovo Španijo vključi v Marshallov načrt. Poslanska zbornica je danes s 188 proti 104 glasovom potrdila svoj včerajšnji sklep, da se pomoč proži tudi ti glavni fašistični postojanki v Evropi.

Zadeva s Francovo Španijo je razklala republikance. Tako je na primer kongresnik John M. Vorys volil za vključitev Španije, kongresnica Frances P. Bolton pa proti.

Kongresnik Marcantonio napadel pomoč fašistom
Pri diskusijah pred glasovanjem je začel besedo imel new-yorški kongresnik Vito Marcantonio, ki je izjavil, da zakonska predloga nudi lajšavo "kitajskemu Hitlerju Čiang Kajšeku, fašistični Grčiji in španskemu mesarju Francu."

Marcantonio je brez uspeha ponovil predlog, da Zedinjene države porabijo \$20,000,000,000 za pomoč Evropi, toda potem organizacije Združenih narodov in da se to pomoč da tudi Rusiji in deželam vzhodne Evrope. Njegov predlog pa je bil poražen z 270 proti 6 glasovom.

Pri čudni izmenjavi vloge so sedaj demokrati poskušali zmanjšati znesek za zunanjo pomoč, ki so poskušali izključiti \$450,000,000 namenjenih za ekonomsko pomoč Kini, toda republikanci so vztrajali pri vsoti \$6,205,000,000.

Poražen je bil tudi predlog kongresnika Frederick C. Smitha, ki je želel, da se v predlogu vključi posebno določbo, s katero bi izgubila pravico na ameriško pomoč vsaka država, ki bi imela trgovinske ali pa kakšne drugačne zveze s Sovjetsko zvezo in deželam vzhodne Evrope.

Glavne določbe zunanje pomoči za Evropo in Kino
Glavni določbe zakonske predloge so: Odobritev \$5,300,000,000 za prvo leto tako zvanega obnovit-

venega programa za Evropo, ki bo skupno trajal štiri leta; Odobritev \$60,000,000 za otroški sklad v okviru organizacije Združenih narodov; Odobritev \$420,000,000 za ekonomsko in \$150,000,000 za vojaško pomoč Kini; Odobritev \$275,000,000 za nadaljno vojaško pomoč Grčiji in Turčiji;

Ustanovitev nove agencije za Evropo, katere upravni stroški bodo znašali \$37,000. Imenovanje posebnega državnega sveta, ki bo upravniku celotnega sklada dajal nasvete; Imenovanje "posebnega predstavnika v Evropi," ki bo imel položaj ambasadorja in imenovanje posebnih misij v posamezne države zapadne Evrope.

Ukinitve pomoči vsaki državi, ki bi Rusiji pošiljala "vojaške" produkte, ki jih same Zedinjene države ne pošiljajo.

Bivši romunski kralj Mihael želi nazaj krono
Včeraj je skupina clevelandskih Romunov na banketu, ki je bil prirejen v Rainbow dvorani Carter hotela zagotovila bivšega romunskega kralja Mihaela, da bi ameriški Romunci storili vse, kar je v njih moči, da bi mu pomagali priti do izgubljenega prestola.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO

HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

O TAKO ZVANI "RUSKI AGRESIJI"

Zadnje čase slišimo vedno več izraz "ruska agresija." Tja v en dan in vse pretek se vpije, da je prišel čas, da se to "rusko agresijo" ustavi. Nekateri kongresniki predlagajo to, drugi ono. Časnikarski komentatorji pravijo, da bi se moralo "postaviti linijo, preko katere Sovjetska zveza ne bi smela iti, ker bi to pomenilo vojno." Iz dneva v dan slišimo o tej "ruski agresiji" v tujih državah.

Kaj pa je ta ruska agresija? Zgodovina človeštva je polna revolucij, ki so po svoji vsebini le neprenehano socialno vrenje v družbi. Ljudje so se uprli tiranskim sistemom, pod katerimi niso mogli dihati, pod katerimi niso mogli živeti ali pa imeti življenje dostojno človeka. Ekonomski pogoji so bili v glavnem odločilni za upore in spremembe, ki so se vršile v tej ali pa oni deželi. Preobratov, ali pa kot danes temu pravijo "pučov," je bilo tudi predno je leta 1917 bila ustanovljena Sovjetska zveza na novi, socialistični podlagi.

Vse te revolucije, "puči," "preobrati," na splošno borba ljudskih množic za izboljšavo svojih socialnih in ekonomskih pogojev, se danes označa za "rusko agresijo." Res je, da v današnjih časih obstajajo možnosti, da se ti preobrati izvršijo brez krvolitja, toda to na dejstvu ničesar ne spremeni; vsak poskus, da se spremeni obstoječi družabni red, v glavnem kapitalistični, se označa za "rusko agresijo." To je dejstvo, ki je bilo potrjeno že večkrat.

Ko so ameriški komentatorji dolžili Rusijo, da je odgovorna za "puč" v Češkoslovaški, so zamolčali izredno važno dejstvo, da je komunistična stranka v Češkoslovaški najbolj močna politična stranka s svojimi 38 odstotki sedežev v parlamentu. Priključili so se jim tudi socialdemokrati, nekateri poslanci ljudske katoliške stranke (v sedanji vladi se nahaja tudi en duhovnik), ter poslanci nekaterih drugih češkoslovaških strank. Na ta način je vlada premierja Gottwalda dobila absolutno večino v parlamentu.

Jasno je, da se pod pretvezo "ruske agresije" namerava intervenirati v notranje socialne boje posameznih narodov. S tem pa nima Rusija ničesar za opraviti, ampak so ti boji izključno zadeva posameznih narodov. Veliko se na primer danes vpije o "ruski agresiji" v Italiji, češ, da je tu "linija, preko katere Rusija ne sme." Dejstvo je, da Rusija niti ne bo šla preko te "linije," kot ni šla preko "linije" v Češkoslovaški ali pa v Jugoslaviji. Kar se danes dogaja v Italiji, ni nič drugega kot pa stoletja stara borba za ukinitve sistemov, ki so svojo vlogo dokončno odigrali. V Italiji na primer obstajajo še vedno srednjeveški feudalni odnosi, še vedno kmet nima zemlje, še vedno niso delavcem zajamčene osnovne pravice do dela, zaslužka in znosnega življenja. Sami naši uradniki v Washingtonu se na primer "bojijo, da bodo levičarji pri volitvah dobili do 42 odstotkov vseh glasov." Nekateri pa pravijo, da bo celo hujše. Vsled tega je tudi toliko vznemirjenosti, vsled tega toliko obljub, vsled tega se poskuša s predlogom glede Trsta odvrtni pozornost italijanskih volilcev od cele vrste najbolj péročih socialnih in ekonomskih vprašanj Italije, vsled tega danes Američani italijanskega porekla sodelujejo s svojimi pismi pri volilni kampanji v Italiji, vsled tega škofji s svojimi "pastirskimi" pismi urgirajo Italijane naj volijo proti komunistom, vsled tega je sam papež posegel v volilno kampanjo in tako brez dvoma prekršil volilno premirje, ki so ga sklenile italijanske politične stranke.

Ako bodo italijanski levičarji pri volitvah zmagali, ni dvoma, da bo postal nov primer "ruske agresije."

V teh casih, ko se s propagando na radiju, v tisku in na shodih poskuša zatemniti razum in vsiliti neke brezmišelnostne trditve, ki dejansko nimajo nobene osnove, je najboljša, da vsak misli s svojo lastno glavo. Spoznal bo, da vse ni prav tako kot se to poskuša predstaviti, in da se s tem vpitjem o "ruski agresiji" dejansko poskuša ustaviti kazalec časa, poskuša se rešiti kapitalizem.

Ko smo že pri teh zadevah "ruske agresije," bi brez dvoma vojni hujšak v naši deželi še bolj vpili in grozili z atomsko bombo, ako bi se na primer Rusija mešala v zadeve tujih narodov na isti način, kot se naša dežela v okviru Trumanove doktrine meša v zadeve grškega ljudstva, kjer da baje branimo "demokracijo."

Wallace je že večkrat poudaril, da je "najboljši odgovor komunizmu, demokracija v akciji." Ako bi se res prizadevalo reševati probleme v interesu ljudstva, ne pa v interesu male skupine kapitalističnih magnatov in veleposestnikov, bi te "komunistične nevarnosti" bilo dosti manj na svetu.

Jugoslovanski delavec v novi državi

Že med dolgo vožnjo na povratku domov sta Jože Bojc in Cene Trtnik veliko govorila o novem življenju, ki ju doma čakata.

Ti pogovori so ju zbližali, da sta postala prijatelja, čeprav sta si bila precej različna. Jože je bil pred odhodom v Ameriko zidar, celo dober, kot so pravili, vendar ni imel stalnega in zime je vedno nekako le preživljal. Temu se je potem pridružil še nesreča, da mu je pogorela hiša in odločil se je za pot v svet.

V Ameriki ga je hitro pogoltnil velik rudnik, kjer je s težavo prišel od najbolj težkega dela do dela v neki tovarni. Tisto življenje pa ga je vendar mnogo gošče naučilo, mu zbistrilo pogled na svet, zlasti ker je veliko čital in zahajal v društva. Vračajoč se po dolgih letih domov, je želel zopet delati kot zidar. Čul je, da prav ta stroka rabi veliko ljudi, ker se zdaj v Jugoslaviji ogromno gradi.

Cene pa je tudi v tujini ostal to, kar je bil prej, namreč kmetijski delavec. Priglašče zemlje, ki ga je imel, ga ni moglo preživljati in delal je kot dninar. Nazadnje je bajto in tisto malo zemlje prodal, poplačal dolgeve in kupil listek za Ameriko. Dolgo let je delal na neki farmi, kjer je bil prav tako odtrgan od ljudi, kot prej doma. Za dogodek po svetu se ni veliko zanimal. Vedno pa ga je močno vlekel nazaj na domačo grudo. Šele za osvojitve domovine, se mu je mogla želja izpolniti. Zdaj se je vračal. Želel si je delati na kakem velikem državnem posestvu, o katerih je čul, da uvaža ljudska oblast na njih najmodernejše kmetovanje. Cene pa je imel zdaj v tem mnogo koristnih izkušenj. Sem in tja je po vendarle podvomil, če bo res vse tako, kot mu je slikal Jože življenje v novi Jugoslaviji.

Cene je takoj po prihodu spoznal, da je imel njegov prijatelj prav, da sam pristen sprejem ob prihodu parnika, ki ga je čakala velika množica ljudi, mu je vzbudil sladko čustvo, da je zopet doma in da je zdaj ljudstvo, delovno ljudstvo, h kateremu je tudi sam pripadal, glavna in gonilna sila vsega življenja v domovini. Po par dnevih bivanja v prijaznem kraju pod kamniškimi planinami, kjer so se vsi odpočili od dolge vožnje, sta oba, Jože in Cene prišla k delu, ki sta si ga želela. To jima je poskrbela služba za posredovanje dela. Te prav za prav nove ustanove ne smemo primerjati z nekdanjimi borzami dela, ki so v glavnem iskale delo brezposelnim, katerih je bilo prej vedno dovolj, saj je brezposelnost neizogiben pojav kapitalističnega reda. Zdaj pa je brezposelnost odpravljena za vselej.

Narobe, vprašanje je, kje dobiti tako veliko število delavcev, kot jih potrebuje velika izgradnja planskega gospodarstva. Novo posredovanje dela torej predvsem išče delavcev. Tega pa ne dela samo takole mehanično, tako, da bi "skozi okence" razpošiljalo ljudi na razna mesta, kjer jih rabijo, ampak se tudi

Daleč smo od tega, da bi zagovarjali komunizem, ali pa ga propagirali. Toda moramo, žal, priznati, da ameriška zunanja politika ne stremi za tem, da bi ljudstvom tujih držav nudila nekaj boljšega, kot pa jim nudijo komunistične stranke. V Grčiji podpiramo monarho-fašistično diktaturo in to nazivljamo "podpiranje demokracije." V Turčiji podpiramo vojaško diktaturo in temu pravimo "ohranitev zapadne civilizacije." V Kini podpiramo korumpiranega diktatorja Čiang Kajšeka in temu pravimo "borba proti komunistični agresiji." Predvčerajšnjim pa smo storili prve korake, da se v Marshallov načrt vključijo tudi Španijo fašističnega diktatorja Franca v imenu "okrepitve demokracije." Ako ljudstva tujih držav res imajo samo dve izbiri: izbiro med fašizmom in komunizmom, kdo jih pač more obsojati, ako bodo rajši sprejeli komunizem, ki jim, če ne drugo, nudi agrarne reforme in ukinitve kapitalizma, kot pa fašizem, ki stremi, da ohrani stari sistem feudalnih razmer in kapitalističnega ekonomskega reda?

zanima, kje bi delali, v kakšnem kraju; že prej pa tudi povišje, če so pri podjetju, kamor bo koga poslalo, dani vsi potrebni pogoji za njegovo življenje, stanovanje, prehrana in drugo. Vračajočim se izselencem pa še posebej pomaga z denarjem za prvo silo, stanovanjem in hrano, dokler se v nekem kraju stalno ne namestijo in ne premagajo prvih začetnih težkoč. Posredovanje za delo je pomagalo tudi Jožetu in Cenu, da sta prišla vsak na svoje delo, ki sta si ga želela. Jože na gradilišče velike elektrarne, Cene pa na veliko državno posestvo, ki ni bilo od gradilišča niti uro hoda.

Jože se je v novo delo kmalu vživel. Ko je prišel, je bilo ravno v največjem razmahu. Vselej do dela je bila prav kar še povečala nova uredba o plačah gradbenih delavcev. Dotlej so bili ti plačani po času, na uro, tako, da se ni pri plači nič poznalo, kdo je več ali boljše delal. Cim več in cim boljše bo delal, tem več bo zaslužil. Postavke so bile pa tudi mnogo boljše od starih. K osnovni plači so bili določeni še razni dodatki, za različne okolnosti, če se je na primer delo vršilo v zdravju, škodljivem ali vročem obratu, če je gradilišče zelo oddaljeno od delovnega stanovanja ali se osvojitve domovine, se mu je mogla želja izpolniti. Zdaj se je vračal. Želel si je delati na kakem velikem državnem posestvu, o katerih je čul, da uvaža ljudska oblast na njih najmodernejše kmetovanje. Cene pa je imel zdaj v tem mnogo koristnih izkušenj. Sem in tja je po vendarle podvomil, če bo res vse tako, kot mu je slikal Jože življenje v novi Jugoslaviji.

Silno je nova uredba izboljšala plače mladini, učencem v gradbeni stroki, skoraj za 100% napram drugim strokam, najprijetnejši pa lahko že po osmih mesecih učenja dobijo 90% plače kvalificiranih delavcev. Pomenila je veliko izboljšanje glede dopusta. Gradbeni delavec je dobil že po osmih mesecih pravico do plačanega letnega dopusta, medtem ko mora delati v drugih strokah enajst mesecev. Dodatek pa je bil določen tudi za one, ki so že dolgo pri enem podjetju zaposleni. Vse te izboljšave so zelo dvignile razpoloženje med delavci, ki so jih že dotlej veliki gradbeni načrti petletke zelo navduševali.

Poln novih vtisov se je odpravil v nedeljo na obisk k svojem prijatelju, ki ga je zelo vabil na posestvo. Veselil se je, da bo prebil lep dan med travniki in polji, zraven pa tudi se pogovarjal s Cenum, ki mu je imel gotovo tudi mnogo povedati. Dolgo sta hodila med vinogradi, med rodovitnimi njivami, nato pa je Cene razkazal še lepo urejeno živinorejsko zadruzo, kjer je delalo poleg njega še več drugih izselencev, ki so se z njima vred vrnili.

Jože je videl, da ni poskrbela vlada samo za gradbeno stroko za dobro ureditev plač, ampak tudi za kmetijske delavce. Te je pri plačah razdelila na skupine in sicer tako, da po težje delo, za večjo izkušnost in spretnost, lahko tudi

več zaslužili. Pri kmetijskem delu se sedaj zelo pospešuje delo v skupinah, ali kot pravijo brigadah, tako, da dobi vsaka skupina svoj kos zemlje v obdelovanje, od setve do žetve nekega pridelka in se tako pokaže, kdo si je pri delu najbolj prizadeval. Skupine stopajo med seboj v tekmovalnost, to pa zelo dviga količino dela. Novo za kmetijske delavce je tudi to, da so vključeni v socialno zavarovanje in tako preskrbljeni v slučaju bolezni, nezgode ali onemoglosti.

Tudi delovni čas ni zanje več tako omejen kot nekoč, temveč točno odrejen; prav tako počitek. Ko sta si ogledovala lepo urejeno posestvo, sta se še nazadnje ustavila pod košato lipo pred hišo, kjer je že bila gruča njihovih znancev. Med njimi je bil še nekdo na obisku, ki je delal v bližnjem mestu v veliki tovarni. Ta je pripovedoval, da se bodo plače in drugi delovni pogoji, kot za gradbene in kmetijske delavce uredili za vse stroke. Glavni namen teh ureditev je, plačati res vsakogar kot zaslužil. Cim boljše kdo dela in cim več napravi, tem več zasluži.

O vseh velikih spremembah za delovne ljudi v novi Jugoslaviji so se dolgo in živo pomenkovali. Nekdo je pri tem pripomnil, kako se bo dejanski delavčev zaslužek povišal tudi z novo preskrbo, ki tako zaposlenemu kakor njegovi družini zelo dviga obroke živil kakor industrijskega blaga. Vskliko, ki prejema zajamčeno preskrbo bo mogel mirno porabiti zase vsa količina življenjskih potrebščin, ki mu jo določa država, ker bo tudi vsa njegova družina dobro preskrbljena z njimi. To se bo na plači dobro poznalo in bo lahko veliko prihranil.

Da, tudi o tem so se pogovarjali. O prihrankih in kako jih bodo porabili. V ljudski domovini pomeni zanje veliko prihranilo, da ne potrošijo ne zase ne za družino ničesar za zdravila in zdravila. Za to skrbi socialno zavarovanje, v katerega so vsi vključeni. Čudijo se, koliko je že napravilo socialno zavarovanje v tem kratkem času po osvoboditvi. Odprlo je povsod nove ambulante, zorne ambulatorije, poliklinike, povečalo bolnice, ustanovilo okrevališča in sanatorije. Vse to za delavce in uslužbence. Samo v Sloveniji je izdalo za to v letu 1947 80 milijonov dinarjev. Vedno več ljudi je deležnih dobrot socialnega zavarovanja, lani se je njihov krog razširil na 50,000 novih članov.

Tovariš iz tvornice je pri tem pripomnil, da odpirajo tudi podjetja sama svoja okrevališča in počitniške domove, kjer prebijejo delavci svoj letni dopust. On sam si zelo želi na morje. Poleti bo šel na dopust v Dalmacijo, kjer ima njegova tovarna svoje letovišče. Tudi družino popelje s seboj, saj bo zase kot znanjico imel 50% popusta na železnici in vseh drugih državnih prometnih sredstvih, 25% popusta pri stanovanju in hrani in 50% popusta pri letovinskih taksah. Pri tem je pripovedoval svojim prijateljem, da so vse te ugodnosti pri uživanju letnega dopusta tako dvignile število letoviščarjev v Jugoslaviji, da jih je bilo lani že 205,294 v vseh najlepših krajih nove Jugoslavije, medtem ko je bilo pred vojno 135,000 ljudi, ki so uživali lepote domovine in ki so pripadali predvsem bogatim slojem.

V živahnem razgovoru niso niti opazili, da je sonce že davno zašlo in je nastal mrak. V vseh je bila prijetna zavest, da so dane vsem, ki se iz tujine vračajo domov, že vse možnosti, ustvariti si doma človeka vredno življenje, ki pomeni mnogo višji življenjski standard, kot v marsikateri, mnogo večji in močnejši evropski državi.

(SANS—Chicago)

KDO JE DE GASPERI

(O "načelih" njegove politike

(Pod gornjim naslovom prinaša "Ljudska pravica" članek o italijanskemu premierju Alcide de Gasperiju. Članek odraža vzburkano ozačje, v katerem se bodo 18. aprila vršile parlamentarne volitve v Italiji. Tudi v naši deželi je zanimanje za te volitve veliko, ameriško ljudstvo pa je na splošno slabo poučeno o stališču italijanskih levičarjev, ki zedinjeni v Ljudski fronti Italije predstavljajo glavno opozicijo de Gasperijevi vladi. Smatramo, da je v interesu naših čitateljev in v interesu nepristranskega obveščanja, da se sliši tudi nasprotno stališče. Op. ured.)

Dragi Janez!

Želel si, da ti napišem kaj več o de Gasperiju, ne o degasperijevcih, ampak to pot samo o de Gasperiju. Pa ti bom napisal nekaj tudi o tem.

Ti veš, da je de Gasperi rojen 1881 v kraju "klasičnega irendentizma," v Trentu, da torej ni čuda, če ga tudi danes nazivajo "upanje irendente"—seveda irendente, uperjene proti Jugoslaviji, da je bil že leta 1911 ljudski poslanec v dunajskem parlamentu, da je bil 1919 član Diktatorske nekdanje Don Sturzeve Ljudske stranke, predsednice sedanjice de Gasperijeve Demokratske stranke, kasneje, za časa fašizma, pa sekretar papeževske biblioteke v Vatikanu in da se je v časih narodno-osvobodilne vojne skrival v Lateranu, kjer je izdal svoj list "Il Popolo."

Ker vem, da ti je vse to znano, se dalje ne bom zadrževal na tem.

Pač pa bi ti rad napisal nekaj besed o principih de Gasperijeve politike in o tem, kako se ta politika odraža na koži italijanskega ljudstva. Še posebej bi ti rad opisal de Gasperijevo pot od takrat, ko je pomagal vrediti Parrijevo vlado narodne enotnosti, pa vse do takrat, ko se je povezal z odkritimi izdajalci italijanskega ljudstva, z ameriškim agentoma Saragatom in Pacciardijem.

Rad bi ti opisal pot, ki jo je de Gasperi prehodil, odkar je pod pritiskom naprednih sil še zastopal idejo narodne enotnosti, ki je bila skovana za časa narodnoosvobodilne vojne, pa takrat, ko se je odkrito postavil v službo italijanskega velekapitala in ameriškega monopola.

Principi politike de Gasperija so principi človeka, ki se boji pogledati svojemu narodu v oči, ki je trdno sklenil, da uporabi vsa sredstva, da oblast v Italiji zadriži kasta, ki ga je dvignila na oblast, in ki je vsekakor odločen, da z vsemi sredstvi pomete pred sabo vse, kar se stavlja taki politiki po robu.

Zato mu je bila enotnost italijanskega naroda, skovana v vojni, največji trn v oči. Zato se še danes bori proti bloku socialkomunistov. Zato odkrito in podtalno rovari in mobilizira vse sile, ki bi mogle razbiti enotnost delavskega razreda in delovnega ljudstva, ki se je združilo v Generalni Konfederaciji dela.

Jasno je, da de Gasperi ne sme ta svoja načela propovedovati in nositi na beli dan okrutna in ogabna, kot so. Kakor njegovi dolarski gospodarji, tako tudi on skriva svoje razbijaško in zasluževalno delo za lepo do neke fraze o svobodi, postavlja joč sebe za glavnega viteza, branilca in znanilca "demokratskih svobod."

Na svojem predvolivnem zboru za referendum aprila 1946 je de Gasperi prvič vrgel krinko v obraza. Ljudske množice so se takrat še bolj ko danes živo spominjale, kako krvavo se je bilo treba boriti za narodno enotnost. Njihove težnje je zastopala in njihove želje najverneje tolmačila Komunistična partija Italije, ki je zahtevala, naj gre ljudstvo na volišče pod zastavo narodne enotnosti. Toda de Gasperiju je bilo pretesno pod eno streho. Prezirljivo je to odbil in dejal:

"Teorija edinstva, katere v modi pri KP, je dobra za skupno akcijo v vojni, morda za akcijo pri obnovi... danes pa je potrebno, da vsakteri v svojo zastavo, in da se za njo bori. Demokracija zahteva večno, ki sestoji od ene ali več strank, in manjšino..."

To se pravi: Dokler so hrabri garibaldinci prelivali kri po italijanskih mestih in planinah v surovi in neizprosni borbi z nemškimi okupatorji in njihovimi mussolinijevskimi hlapci, medtem ko je de Gasperi sedel v Vatikanu in cedil "solze obilovanja nad prezgodnjimi iztrevljanji," dotlej je bila enotnost ni mestu. Potem pa, ko je bil okupator odgnan, njegovi domaći hlapci uničeni—in kar je glavno—potem, ko je preplavila ameriško-glo-ameriška vojska s formacijami poljskih andorosev in kraljevskih dražnovev tudi se verno Italijo—potem ta enotnost ni bila več potrebna. Vezala je roke onim, ki so počivali za to, da se vojne, ko se je ljudstvo bojevalo, ki pa bi radi po končani vojni ni na svoja stara mesta.

Kako neiskreno, skrajno prevarljivo je bilo de Gasperijevo sodelovanje v fronti za časa vojne in takoj po končani vojni, se ne lepo vidi v tej-le podrobnosti: Ko je še obstajala vladna enotnost, so neki politiki, DC mislili, da bi bilo dejansko najbolje, ko bi demokristjani naprej sodelovali s komunisti, socialisti, da bi morda skupaj z njimi zgradili ljudsko fronto. Nekateri so—posegačjoč tudi v zgodovino—dokazovali da Gasperi koristnost take politike on pa je zamahnil z roko in pizrljivo odgovoril: "Ingenium!" (naivnost).

Predvojni govor de Gasperija v gledališču Garignano v Turinu spomladi 1946 pa je značilno z drugih strani:

Predvsem je de Gasperi že takrat uvidel, kdo mu je drug največji nasprotnik. Uvidel je, da mu bo, tudi če se mu posreduje razbiti CLN to važno pridobilo narodnoosvobodilnega gibanja, da mu bo ostal še vedno zelo tesen nasprotnik socialkomunistični blok. Zato je izli nanj svojo jezo in uporabil vse internacionalne spretnosti, da bi odgnal Nennija od Togliattija. To se mu do danes ni posrežilo.

Kljub temu de Gasperi ne preneha. V eni ali drugi obliki vedno znova trka na vrata Nennija—bodisi sam, bodisi preko Saragata ali kakšnega drugega plačanca—govoreč naj vendar zapusti komuniste, dokler ga ne pogoitni. Prav tako in vedno znova in z nič manjšo iznajetnostjo in peklensko iznajetnostjo se naprej kleveta Komunistično partijo Italije, novo Jugoslavijo, Sovjetsko zvezo, beograjski Inforburo, skrajno ljudske demokracije, vse, kar ne gre pod njegovo sajnjo, ki so jo v Ameriki skopljali.

Kakor je de Gasperi že takrat s prstom pokazal, proti komunistom bo boril, je jasno tudi po zdaj, da koga se bo tolekal. Povzidal se je, da njegova stranka želi, da njega vse veleposredniške delatitvije, velike industrijske, toda tokrat se še ni dotel takole močan, da bi jim odkrito obljubil nedotakljivost njihovih dejal:

(Dajle na 3. strani)

KDO JE DE GASPERI

(Nadaljevanje z 2. strani)
sestev, latifundij in kapitalov. To je storil malo kasneje. Prav tako še ni bil dovolj močan, da bi nasprotoval delavski enotnosti in da bi odkrito dejal kmetom, da iz agrarne reforme ne bo nič.

Tak je bil de Gasperi spomlad leta 1946, nekaj mesecev potem, ko je prvič postal predsednik italijanske vlade. Tak je bil de Gasperi I, kakor nazivajo italijanski delavci takratno masko de Gasperija.

Danes pa vlada v Italiji de Gasperi IV. Samo dve leti je bilo treba ameriškim imperialistom in italijanskemu finančnemu kapitalu, in pogazili so veliko sadov osvobodilne borbe italijanskega naroda. Samo dve leti jim je bilo treba, pa so se postavili na noge, iz obrambe prešli v napad. S pomočjo nasilja, prevlade in laži, so se povzpeli italijanskemu narodu na hrbet.

To sta dve leti stalnih kriz de Gasperijevih vlad, dve leti stalnega odlaganja splošnih volitev za skupščino, dve leti zbiranja moči in pripravljanja položaja, da bi mednarodna in italijanska reakcija mogla stopiti pred italijansko ljudstvo vsaj z nekimi izglezi na uspeh. Toda ti dve leti sta bili tudi dovolj, da je Italija obubožala, in zabredla v milijardne dolgove, da so stotisoč delavcev ostali brez kruha, da je italijanska industrija danes prepuščena na milost in nemilost ameriškim monopolom in z njo vred vse nacionalno gospodarstvo, da se v deželi šopiri novi fašizem, nasilje in zmeda, da gnezdijo v Italiji najodvratnejši vojni hujskači.

Takšna je ameriško-degasperijeva Italija.
Takele pa so odlike današnjih gospodarstev dežele:
Prvič: Namesto ljudske oblasti—oblast reakcionarnega delavsko buržoazije. Namesto demokratičnih svoboščin—diktatura stranke izžemalcev in izkoriščevalcev, voditelji katere so se stavili popolnoma v službo ameriških imperialistov, in ki so se že do smrti zapletli v lovke dolarskega polipa.
Drugič: Namesto da bi proiz-

vajalna sredstva prešla v roke ljudstva, so docela vsa ostala v rokah starih gospodarstev in finančnega kapitala. Iz tega izvira izkoriščanje širokih delovnih množic in zato ni zdravila za vedno bolj grozečo brezposelnost. Na ta način tudi ni mogoče kar koli resnega započeti na področju obnove italijanskega narodnega gospodarstva. Tako so ostale v rokah delodajalcev vsa sredstva za borbo proti delavskim sindikatom in proti upravičenim zahtevam delavskih množic.

Ko so delavci klicali de Gasperija na pomoč proti neizprosni izsesavanju in v zaščito pred tovarnarji in delodajalci, je de Gasperi cinično vzkliknil: "Sam si morate priboriti svoje pravice. Lahko se v ta namen tudi združujete in organizirate, toda samo z dovoljenjem delodajalca; vsaka druga pot bi privela do nove katastrofe."

Ko so ga žene brezposelnih rotile, naj da delo njihovim možem in kruha njihovim otrokom, se je de Gasperi izgovoril: "V Italiji je 46 milijonov ljudi, naša dežela pa lahko prehrani največ 37 milijonov. Za ostale treba ali pripeljati kapital in hrano, ali pa izvoziti delovno silo."

Zato de Gasperi izvaža namesto strojev in drugih industrijskih izdelkov živo delovno silo. Od januarja do novembra 1947 je emigriralo iz Italije 193.317 delavcev. One pa, ki so ostali v Italiji, je de Gasperi "obdaril" z novim zakonom, z zakonom o "obrambi svobode dela." V letošnjem službenem listu št. 14 je namreč objavljen dekret, s katerim se ukinja pravica na stavke. Kakor po navadi, je tudi ta dekret skuhan brez znanja javnosti in mimo Ustavotvorne skupščine.

Tretjič: Namesto pravila: "Zemlja onemu, kdor jo obdeluje," vlada v Italiji še vedno pravo latifundistov, veleposestnikov, kulakov: "Zemlja se ne more drobiti; prosjak naj bo zadovoljen, da jo lahko obdeluje in na ta način nasiti lačne kljune doma."

Med največjimi veleposestniki pa je cerkev, Vatikan. Zato

Vatikan in vsa njegova črna vojska širom Italije prete z izključanjem iz cerkve vsem kmetom, ki so si drznili vzeti v obdelovanje koščke nepreglednih prelogov, ki jih zemeljski gospodar iz svojih posebnih računov sploh ne daje v obdelavo. Beda v italijanski vasi napreduje v velikih skokih. Sleherni dan spravljajo vaški mogotci množice siromašnih kmetov na boben in mečejo na cesto na stotine težakov.

Kako si zamišlja de Gasperi rešitev italijanskega gospodarstva, se najlepše vidi iz njegovega pogovora, katerega je imel 4. aprila 1947 z domačimi in tujimi novinarji. Na tem pogovoru je de Gasperi priznal, da ima Italija dva milijona brezposelnih, dva milijona tuberkuloznih, 896 milijard lir izdatkov in samo 286 milijard lir dohodkov, torej niti eno tretjino. Zato treba, je rekel takrat de Gasperi, prvič naviti davke kar najvišje se da, drugič iti po posojila v inozemstvo, tretjič ukiniti maksimalne cene za kruh in gorivo, četrtič sestaviti tako vlado, da ji bo Amerika lahko zaupala.

"Rečem samo to," je tedaj vzdihnil de Gasperi, "da sta Grčija in Turčija lahko srečni, ko bosta takoj dobili ameriško pomoč. Ko bi to le veljalo tudi za Italijo."

Truman je poskrbel, da se je de Gasperiju IV. izpolnilo to, kar si je zaželel de Gasperi III. De Gasperi danes lahko reče z vsem prepričanjem, da je gotov svojega položaja—dokler ga čuva ameriška pomorska pešadija in ameriški vojni brodovi in tanki, nebroj "specialistov," ki so ostali v Italiji tudi po odhodu ameriške okupacijske vojske in še večji nebroj ameriških "turistov," ki v rojnih prihajajo v Italijo in imajo pravico—na osnovi nove ameriško-italijanske pogodbe—da se prijavijo v italijansko vojsko.

Četrtič: Namesto svobode in neodvisne Italije, namesto samo stojne italijanske zunanje politike, suženjska, politično in ekonomsko podjarmljena dežela z zunanjo politiko, ki jo diktira ameriški dolar. Tudi ameriška telegrafska agencija Associated Press si ni mogla kaj, da ne bi 16. decembra 1947 tako-le opisala sestanek italijanske Usta-

vojadne skupščine, ko je de Gasperi objavil svojo novo vlado, v katero sta vstopila Saragat in Pacciardi:

"Ko je de Gasperi vstal," čitamo v poročilu Associated Pressa 16. decembra 1947, "so ga z leve dočakali s porogljivimi kliči: 'Govori glas Amerike!'" Tako se začena ameriška emisija za Italijo, in te besede so glavna oznaka politike nove de Gasperijeve vlade.

Clan CKI Pietro Secchia pa je rekel 7. februarja 1948 v milanski Unita to-le: "Ameriški imperializem uporablja v vedno večji meri ideološko orožje, da bi odprl pot svojemu ekspanzionizmu. Orožje ofenzive reakcije ni le odpuščanje z dela, zmanjševanje dnevnih, gospodarska sabotaža, plin solzavec, plačani pretepači Scelbe in Pacciardi, ampak ravno tako tudi gledališča, književnost in vse... kar se dovaža podobnega čez ocean..."

Petič: Namesto dobrega sosetstva in iskrenega sodelovanja z vsemi sosedi in vsemi mirujočimi narodi, natočevanje, pometavanje, podpiranje jugoslovanske emigracije, zagovarjanje vojnih zločincev, ki jih Jugoslavija upravičeno zahteva, sabotiranje zblizanja z Jugoslavijo, ki bi bilo v korist italijanskemu narodu in jugoslovanskim narodom, podpiranje italijanskega iredentizma, ki je v rokah ljudi, kateri sovražijo vse, kar je slovansko, in ki še vedno sanjajo o Istri, Poli, Reki, Soči, Dalmaciji itd.

Znano je da je osnovni motiv raznih italijanskih iredentističnih društev sejanje mrčnje proti Jugoslaviji. Znano je tudi to, da so imela ta društva vedno tiho podporo, zelo često pa tudi denarno pomoč od de Gasperija. Ravno tako ni neznan, da so se vsa ta društva prav na de Gasperijev pritisk, in pod njegovo

pretnjo, da sicer ne bodo več dobila nobene podpore, združila v centarizirano, iredentistično organizacijo lansko spomlad.

De Gasperi je namreč takrat v posebnem pismu naročil ljudskemu poslancu kršćanske demokracije Pecorariju, naj pod svojim predsedništvom ustanovi centralno iredentistično organizacijo, poudarjajoč, da bo odslej samo ta organizacija uživala pomoč vlade in DC. Na ta način je de Gasperi tudi javno pred vsem svetom vzel v zakup celo iredentistično gibanje. Toda tudi tako ni imel uspeha. Iredentizem ne uspeva. Italijanski narod doznava, kdo so mu prijatelji in kdo sovražniki.

De Gasperi pa je šel v svojem iredentizmu še dalje. V Gorici je na Via Roosevelt centralni sekretariat Istrskega revizionističnega gibanja (Movimento Istriano Revisionista). Sestavljajo ga zakleti sovražniki Federativne ljudske republike Jugoslavije, pobegli fašisti iz Pole in drugih mest Istre, ki so pobegnili pred roko pravice za svojimi gospodarji, anglo-ameriški okupatorji. Zdaj v Gorici izdajajo list "L'arena di Popolo." Tu tekmujejo najbolj zakrknjeni izvržki človeštva v lažeh in izmišljotinah na račun Federativne ljudske republike Jugoslavije in naših narodov.

V njem pa je objavljen tudi faksimile pisma, ki ga je poslal tej bandi fašistov in klevetniškov 10. maja 1947—de Gasperi. Faksimile nosi de Gasperijev podpis in daje priznanje zločinskemu delu Istrskega revizionističnega gibanja, ker vidi v njem zagotovilo za "spremembo krivičnih teritorialnih odredb mirovne pogodbe" in za "vrnitev Italiji onih predelov, ki ji nacionalno pripadajo." Pismo se zaključuje s takim-le hujskačjim bodrilom:

"Vlada, ki je vedno z razume-

vanjem spremljala vse napore za obrambo italijanske Istre, z zadoščenjem sprejema na znane plemenite iniciative in obljublja, da ji bo dala vso možno pomoč, v nadi, da bo kmalu popravljen boleča krivica, ki je bila prizadejana narodu."

Kako pa naj bi pisal, dragi Janez, drugače mož, ki je za časa mirovne konference v Parizu, zapovedal Bonomiju, naj razbija vsak poskus neposrednega italijansko-jugoslovanskega sporazuma o vprašanju Trsta, kakor je to podrobno opisal Reale, bivši italijanski ambasador v Varšavi, v Unita 30. decembra 1947?

Vendar pa: tudi na tem področju se majojo tla de Gasperijeve politiki. Široke delovne množice italijanskega naroda hočejo dobro sosedstvo z jugoslovanskimi narodi, ki so jim

kazali pot v veliki narodno-osvobodilni vojni, in ki jim kažejo pravo pot tudi danes, v svojih naporih in navdušujočih uspehih v graditvi socializma.

"Prinesli ste nam žarek vaše svobode," so govorili italijanski partizani jugoslovanskim delegatom na nedavnem kongresu Garibaldincev.

"Recite Titu, da bomo storili vse, da tudi mi zgradimo enotno mladinsko organizacijo, in da bomo vložili ves trud, da se tudi pri nas združijo vse poštene in demokratične sile, ki bodo pometle čez naš prag vse grobarje naše samostojnosti in svobode," je naročala italijanska mladina jugoslovanski mladinski delegaciji, ki je zadnje dni preteklega leta obiskala Italijo.

S tem voščilom naj končam tudi jaz svoje pismo. Tvoj K.

Gotov Denar

Današnji visoki življenjski stroški zaračajo globoko v civilne plače. V Armadi Z. D. in v Zračni službi Z. D. je pa stvar drugačna. Plača je višja kot je kdaj bila—in vam jo torej več ostane. Vaša hrana, uniforma, stanovanje, zdravniška in zobozdravniška oskrba vas nič ne stane.

So še druge koristi. Izoborno izurjenje v mnogih poklicih in strokah, z dodatno priliko napredovanja med učenjem pomeni, da je danes vojakova služba še najboljša od vseh. Za podrobne informacije vprašajte pri vašem najbližnjem U. S. Army in U. S. Air Force Recruiting Station.

U. S. ARMY AND U. S. AIR FORCE RECRUITING SERVICE

CAREERS WITH A FUTURE
**U. S. Army and
U. S. Air Force**

DAN ARMADE--6. APR.

1268 Ontario Street — Cleveland, Ohio

JE NA RADIJU

Ta pretresljiva storija iz zgodovine, romance, osebnosti in krajev države Ohio je za vaš užitek na radiju tri večere vsak teden. Vsako poglavje OHIO STORY je predstavljeno v dramatični obliki po skupini talentiranih igralcev in godbenikov.

PONEDELJEK, SREDA

IN PETEK

OB 6.30 ZVEČER

WTAM
CLEVELAND

THE OHIO BELL TELEPHONE COMPANY

THE MAY CO.'S BASEMENT

Poseben nakup in razprodaja novega spomladanskega

BLAGA ZA OBLEKE IN SUKNJE

Aktualne 1.98 do 2.98 vrednosti

- 54" Volneno in Rayon Blend Crepe
- 54" Volneno in Rayon Suiting
- 54" Volneno in Rayon Checks
- 54" Volneno in Rayon Plaids
- 54" Volneno in Rayon Diagonal Weaves
- 54" Volneno in Rayon Novelty Weaves

1.19
YARD

Večina tega blaga je kombinacija 50% volnenega in 50% rayon fine kakovosti. V obširni izbiri novih pomladanskih barv. Pastelne, pomladanske barve s temnim ozadjem. Nekaj tega blaga je iz redne zaloge, kjer nimamo vseh barv, drugače se je kupilo nalašče za to. Vse je aktualne vrednosti od 1.98 do 2.98. Nekaj ga ima 20%, 60% in tudi 80% volnene vsebine.

42-inčev pobeljeno blago za prevlake

Nekoliko poškodovano pobeljeno blago za prevlake za vzglavnike, ki se navadno prodaja po veliko višji ceni. Omejena zaloga 10 jardov na osebo. Pridite zgodaj.

Zal. ne sprejemamo poštinih in telefonskih naročil.

Klet—Blago na jardi

79^c
jarda

MIHAIL ŠOLOHOV

TIHI DON

PRVA KNJIGA

(Nadaljevanje)

V kuhinji se je širil duh po zelenem hmelju, usnjenem jermenju in toplih človeških telesih. Darja je tekala sem ter tja, drsač s klobučevinastimi škornji, ropotala s piskri in pod rdečkasto srajco z rokavi, zavihanimi do komolcev, so ji plale drobne prsi. Življenje poročene žene je ni pobleđilo in ne postaralo: visoka, vitka, gibčna kakor divja trta je bila videti še dekle. Pri hoji se je pozibavala in grede je pregibala ramena: na moževne opazke se je posmehovala in pod rahlo črto hudobnih ust so se ji kazali stisnjeni in gosti zobje.

— Snoči je bilo že treba dati gnoj v peč; tako bi se bil osušil, — je nejevoljno mrmrala Iljinična.

— Pozabila sem na to, mamič. Krivi smo, — je za vse odgovorila Darja.

Ko je bil zajtrk pripravljen, se je zdanilo. Pantelej Prokofjevič si je opeknel usta z redko kašo, ker se mu je mudilo z zajtrkom. Grigorij je bil mračen, jedel je počasi in lenobno premikal mišice pod podočnicami. Petro se je za očetovim hrbtom zabaval z draženjem Dunjaške, ki si je bila zavoljo zobobola obvezala lice z ruto.

Na vasi je bilo slišati škripanje sani. Skozi rahlo sivo jutranjo meglo so šli proti Donu vozovi z vpreženimi voli. Grigorij in Petro sta stopila na dvorišče, da bi zapregla. Grigorij si je zavlil vrat z mehko ovovko, ki jo je bil dobil v dar od zaročenke pred poroko, in globoko vdihaval mrzli zrak. Ko je nek vran letel čez vrt, je glasno in hripavo zakrkal. V hladni tišini je bilo razločno slišati počasno gibanje perutnic. Petro ga je pospremil z očmi v letu in dejal:

— Na jug se obrača, proti toploti.

Za oblačkom, rdečkastim kakor dekljičji nasmešek, je bilo videti na nebu nezaten krajček meseca. Iz dimnika se je navpik dvigal dim, hiteč naravnost proti zlatemu rezilu drobnega prvega kraja.

Nasproti hiše Melehovih Don ni bil zamrzel. Ob robovih zelenkasti in s snegom pokriti led se je trdil. Pod njim je tekla počasna voda z mehurčki na površini, na drugi strani pa, bliž levemu bregu, kjer so iz črnega gozda pritekali studenci, se

je raztezala v ledu motna in grozljiva velikanska luknja, po kateri so plavale kakor številne črne pike divje race, ki so čez zimo ostale v deželi.

Krenili so s sejmšča.

Pantelej Prokofjevič ni čakal sinov, ampak se je odpeljal sam na vozu, ki je bil vanj zapreženih par starih volov. Petro in Grigorij sta šla ne daleč za njim. V bregu sta došla Anikuška. Ta je šel vstrie v voli in za novim zelenim pasom je imel zataknelo sekiro z novim toporiščem. Njegova žena, suha in bolehnata ženska, je vodila živali na povodec. Petro je zavlil od delec:

— Ehej, sosed! Ali ženeš ženo s seboj?

Dobrovoljni Anikuška se je poskakuje približal sanem.

— Saj, saj vzel sem jo s seboj, da me bo grela.

— Ne verjamem, da kaj pri- da greje; preveč je mršava.

— Z ovsom jo krmim in, le pogledj si jo, nič se ji ne pozna.

— Misliš, da bomo lahko sku-

JOHNNY SILKS

11118 GREENWICH AVE.
se priporoča cenjenim gospodinjam v okolici za obisk njegove nove trgovine, kjer si lahko nabavite najboljša jedila, meso, pivo in vino za na dom.

VSakovrstne ure, žepne, zapestne in ure-budilke popravimo v vaše zadovoljstvo. Vse delo je jamčeno in po zmerni ceni.

DENISON WATCH REPAIR SHOP
3823 W. 25 St.
Odperto do 6. zvečer

Priletna vdova

mora prodati svojo 33 akrov farmo s sadjem. Hiša s 10 sobami za 2 družini; pol ure vožnje do mesta. Bus se ustavi pred hišo. Vpraša se na 24464 Detroit Rd., Westlake, Ohio.

Naprodaj

Zidan bungalow s 4 sobami se proda. Lepa klet, veliko podstrešje, lepa lota, dovoz in vse moderno urejeno ter dobro zgrajeno, tik pred vojno. Za podrobnosti se zglasite na

21071 Goller Ave., KE 7074

Zavarovalnina

proti ognju in nevihti in avtomobilskimi nezgodami ZA ZANESLJIVO POSTREŽBO SE PRIPOROČA

DANIEL STAKICH

AGENTURA
15813 WATERLOO RD.
KE 1934

IZVRSTNA FARMA

obsegajoča 24 akrov sadja, \$4.000 do \$5.000 čistega dobička na leto iz 20 akrov nanovo posejanih s sadnim drevjem, 1100 breskev (700 po 8 let stare, 400 po 4 leta stare), 600 dreves jabolk po 8 let stara, 3000 novih jagod. Hiša z 11 sobami, ima 2 stanovanja s prostimi vhodi, posamezne kuhinje in kopalnice ter 2 sobi za hišne, s prostim vodom; forniz na premog s novim termostatom, avtomatični grelec za vodo in pralni čebri v kleti. Poslopje 40x60, hlev 20x60, traktor, garaža poleg hiše; poslopja so nanovo barvana; prostor za mleko je iz kamna, kokošnjak in nad \$4.000 vrednosti farmskega orodja in opreme. Izvrsten študenc, ki se ne posuši in preskubi na tisoče galon vode za namakanje sadovnjaka. 3 akre je posejanih z ržjo. Za podatke pokličite

LODI MANDEL, KE 0034
15702 Waterloo Road.,
Cleveland, Ohio

Kažipot na farmo — Vzemite Rt. 20 sedem milj vzhodno od Painesville do Colls Rd. (Pazite na napis Colls Nursery), nato obrnite na desno (južno) na Colls Rd., vstopite dve cesti do Davis Rd., obrnite na levo in vozite do šeste farme na levi. (Ta farma je bila prodana prošlega novembra meseca za \$27.000, toda vsled bolezni kupca, jo je moral pustiti. Vi jo sedaj lahko dobite za \$20.000.)

paj sekali? — je vprašal Grigorij in skočil s svojih sani.

— Skupaj, če mi daš cigareto.

— Ti, Anikej, si se zmeraj okoriščal s tujim blagom.

— Ukradena ali podarjena roba je zmeraj tečnejša. — In Anikuška se je zasmejal in nategnil v nasmeh svoj ženski obraz brez brk.

Šli so dalje skupaj. V gozdu, ogrnjenem s čipkami ivja, je bilo vse deviško belo. Anikuška je šel prvi in z bičem otepval veje, ki so segale na pot. Mehek in zmrzel sneg je padal v kosmičih na čez in čez zadelano Anikuškovo ženo.

— Nikar se ne prismoduj, zlocek! — je zavseščala in si otrkavala obleko.

— Zarini jo v kup snega z nosom naprej! — je zavlil Petro in z bičem poskušal doseči vola po trebuhu, da bi ga spravil v urnejšo hojo.

Na razkrižju, kjer je držala pot proti Babjemu kalu, so nategli na Stepana Astahova. Poganjaj je pred seboj vola, odprežene od sani, a še z jarmom na

A. Malnar
Cementna dela
1001 E. 74. St.
EN 4371

se priporoča, da sedaj je čas, da naročite barvanje vaših hiš. Za dobro delo v barvanju zunaj in znotraj se obrnite na nas. Delo je jamčeno in cene so zmernne.

VICTOR KOVAČIČ
1253 Norwood Rd., EN 2549

vratu, in naglo koračil proti vasi, da so mu škripali škornji s klobučevinastimi podplati. Kodrasti čop las, pokrit z ivjem, mu je visel izpod krznene kučme kakor bel grozd.

— Ehej, Stepan; ali si se zgubil? — je zavlil Anikuška, ko je bil oni vstrie njega.

— Zgubil, vrag jih nesi! ... Sani so zadele v štor in ena krivina se je prelomila na dvoje. Zdalj moram nazaj. — Stepan je še grdo zaklel, stopil mimo Petra in ga predzno ošinil s svojimi svetlimi očmi, z dolgimi vekami in razbojniškim pogledom.

— Ali si sani kar pustil? — je

HELP WANTED MALE

for dairy work.

Full or part time.

Call

HE 4926

HIŠNIM GOSPODARJEM

se priporoča, da sedaj je čas, da naročite barvanje vaših hiš. Za dobro delo v barvanju zunaj in znotraj se obrnite na nas. Delo je jamčeno in cene so zmernne.

VICTOR KOVAČIČ

1253 Norwood Rd., EN 2549

SE LIMO IN SPRAVIMO

VAŠE POHIŠTVO

Naša posebnost je selitev ledenic

17516 WATERLOO RD.

KE 5600, če ni odgovora, pokličite

PO 3990

1881

1948

ZNIDARŠIČ

NAZNANILO IN ZAHVALA

Globoko poirni in žalosnega srca naznanjamo vsem sor-
nikom in prijateljem, da je umrl naš ljubljani dobri oče

Frank Znidarsic

Zatisnil je svoje blage oči po dolgi bolezni dne 27. februarja 1948. Pogreb se je vršil 2. marca iz Joseph Želetovih pogrebnih prostorov na Lakeview pokopališče, kjer smo ga položili poleg njegove družice, naše ljube mamice, ki je umrla 1941 leta.

Blagopokojnik je bil rojen 3. januarja 1881 leta v vasi Podpeč pri Dobrem polju, odkoder je prišel v Ameriko pred 45 leti.

V dolžnost si štejemo, da se tem potom iskreno zahvalimo vsem prijateljem, ki so položili tako krasne vence cvetja h krsti dragega pokojnika. Ta dokaz vaše ljubezni napram nam je bil v veliko tolažbo v dneh žalosti.

Dalje srčna hvala vsem, ki so dali svoje avtomobile brezplačno v poslugo za spremstvo pri pogrebu. Hvala tudi vsem, ki so darovali v gotovini in za razne dobrodelne namene.

Hvala vsem, ki so se prišli posloviti od pokojnika, ko je ležal na mrtvaškemu odru in vsem, ki so ga sprejmiili na njegovi zadnji zemeljski poti na pokopališče.

Hvala pogrebem-sobratom od društva Carniola Tent št. 1288 TM, katerega član je bil pokojnik, ki so nosili krsto. Najlepšo hvalo naj sprejme Mr. John Tavčar za poslovilen govor ob odprtem grobu.

Najlepšo zahvalo izrekamo vsem prijateljem, ki so ga obiskovali v času bolezni. Našo zahvalo naj sprejmejo tudi člani kluba Ljubljana, ki so se korporativno poslovili od njega.

Končana je Tvoja pot, ljubljani oče. Odšel si tja, kjer ni trpljenja in ne solz. Sedaj spiš večno nezdravno spanje poleg svoje soproge, naše ljube matere. Mi se Te bomo vedno spominjali z ljubeznijo in hvaležnostjo do konca naših dni.

Žalujoči ostali:

FRANK, AUGUST, EDWARD, sinovi
OLGA, poročena POJE, hči
VINCE POJE, zet
JUDY in GINNY, vnukinji
MRS. ANGELA PUGEL, v Seattle, Wash., sestra

Cleveland, Ohio, dne 1. aprila 1948.

RAZPIS ZA RESTAVRACIJO

Hrvatskega narodnega doma
na 6314 St. Clair Ave.

Kdor je sposoben voditi tako podjetje, je lahko dobi na gornjem naslovu. Za informacije se priključite pismono ali osebno pri tajniku Doma na 1075 E. 77 St. Razpis je odprti do 20. aprila 1948.

PETER CUNOVIC
1075 E. 77 St.
Cleveland 3, Ohio.

Dela za ženske

SNAŽILKE

za delo od 6. zj. do poldne
Polni čas. Tedenska plača.

Zglasite se na 5. nadstropju
EMPLOYMENT OFFICE
WILLIAM TAYLOR SON
& CO.

ni, nagnjene na bok in brez ene krivine.

— Saj imaš vendar tudi svojo seboj.

— Prijela se me je kakor klop svinjskega repa. Če ne, bi tebi ponudil prostor.

— Hvala lepa.

(Dalje prihodnjivo)

Hiša za dve družini

se proda. Po 5 in 5 sob, dve garaži. Blizu Fisher Body tovarne. Prodaja sam lastnik. Zglasite se na

13706 Rugby Rd.

DELAVSKI SKUPNI ODBOR ZA POLITIČNO AKCIJO

(Labor's Joint Committee for Political Action)

PREBIVALCE 32. VARDE NA

SESTANEK

Jutri, v petek 2. aprila 1948

V SLOV. DEL. DOMU

NA WATERLOO RD. — OB 8. ZV.

kjer bo mestni zastopnik 32. varde

Anton Vehovec podal poročilo o

delovanju za napredek naselja.

Tu boste imeli tudi priliko podati

vaša priporočila za izboljšave.

VSTOPNINA JE PROSTA

ZA ZANESLJIVO ZAVAROVALNINO

proti OGNJU—NEVIHTAM—AVTO POŠKODBAM.

ITD., pokličite

JOHN ROZANCE

15216 LUCKNOW AVENUE

KEmore 3662

PRODAJALEC ZEMLJIŠČ IN ZAVAROVALNINE

Igralci dram. društva "Ivan Cankar"

VPRIZORE KOMIČNO BURKO

"Zadrega nad zadrego"

v nedeljo 4. aprila 1948

ob 4.00 popoldan

V AVDITORIJU S. N. D., 6417 ST. CLAIR AVE.

O SEBE:

DOMINIK PIŠKUR, posestnik in vaški štacunar

URSA, njegova žena

FRANC, njun sin

LIPE KOREN, kmet

MONIKA, njegova žena

TONČKA, njuna hči

PODGORNIK "ŠIMELJ," pismonoša

PETRONILA LOGAR

FANI, njena hči

KRISPIN, hlapec pri Korenu

Frank Kokal

Josephine Milavec-Levatič

Stanko Maric

Frank Plat

Frances He

Joyce Gorshe-Plemel

Andrew Turkman

Emma Plemel

Olga Maric

Jack Plemel

REŽISER — JOSEPH SKUK

"Mi rabimo dosti vroče vode

in NAM JE NI TREBA ČAKATI"

Kakšna udobnost! Nobenih skrbi, sit-

nosti ali čakanja za toplo vodo. Kol-

kor tople vode rabite, takoj, za kuh-

kopeli, perilo in slehrno hišno po-

trebo.

1948 električni grelci za vodo so

najfinejša oprema za gretje vode, ki je kdaj bila

izdelana. Lepi na pogled. Kompaktno izdelani, da

prihranijo na prostoru. Popolnoma varni in snažni.

Popolnoma avtomatični. VEDNO ZANESLJIVI.

Vi imate lahko vse to in ekonomijo, z 1948

električnim grelcem za vodo na vašemu domu.

Sedaj se ga dobi v velikosti in stilu, ki odgovarja

potrebam vsake družine.

The Illuminating Company

ALWAYS AT YOUR SERVICE

"TEN O'CLOCK TUNES"

Pet dni na teden—od ponedeljka do petka

Zjutraj ob 10—WGAR in WICA

Zvečer ob 10—WHK

VSI NAJNOVEJŠI

KOMADI

VSI SLAVNI

ZVEZDNIKI